

Ymateb Cyngor y Gweithlu Addysg i ymgynghoriad Llywodraeth Cymru, “Budd y Cyhoedd a Chymru Ffyniannus – datblygu system addysg a hyfforddiant ôl-orfodol ddiwygiedig”

Cyflwyniad

1. Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) yw'r rheoleiddiwr mwyaf yng Nghymru, ac mae gennym dros 75,000 o weithwyr addysg proffesiynol ar ein Cofrestr. Rydym yn rheoleiddio athrawon a staff cymorth yn annibynnol mewn ysgolion a gynhelir a sefydliadau addysg bellach, ymarferwyr dysgu yn y gwaith a gweithwyr ieuenctid / cymorth ieuenctid. Mae ein cylch gwaith deddfwriaethol yn ymwneud â chodi statws y gweithlu addysg trwy gynnal a hyrwyddo'r safonau uchaf o ymarfer ac ymddygiad proffesiynol er budd ymarferwyr addysg, dysgwyr, a'r cyhoedd.
2. Mae ein cylch gwaith presennol yn cynnwys y sectorau addysg bellach a dysgu yn y gwaith, ond mae gennym rôl hefyd mewn achredu rhaglenni addysg a hyfforddiant cychwynnol i athrawon a allai gael eu cyflwyno gan sefydliadau addysg uwch. Bydd ein hymateb yn canolbwyntio'n bennaf ar feysydd yn ein cylch gwaith neu feysydd sy'n ymwneud â'n cylch gwaith.

Sylwadau cyffredinol

3. Ar y cyfan, mae CGA yn croesawu'r cynigion ar gyfer corff newydd, ac rydym yn gobeithio y bydd yn helpu i godi proffil y sectorau addysg bellach a dysgu yn y gwaith a'u cyfraniad gwerthfawr at addysg, sgiliau a'r economi yng Nghymru. Mae arnom eisiau pwysleisio, ni waeth pa fodel terfynol sy'n dod i'r amlwg, ei bod yn hanfodol bwysig iddo fod yn well na'r system y mae'n ei disodli.
4. Ar nodyn mwy gwyliadwrus, fodd bynnag, gwyddom fod y sector AB yn arbennig eisoes yn cael ei effeithio gan y rhaglen ddiwygio sylweddol sy'n cael ei dilyn gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, datblygiadau fel diwygio'r cwricwlwm, newidiadau i gyrsiau TGAU a Safon Uwch, a diwygio anghenion dysgu ychwanegol.
5. Mae hwn yn sector sy'n pontio ysgolion ac addysg uwch, a chredwn ei bod yn bwysig bod llunwyr polisi yn parhau i fod yn ymwybodol o'r darlun mwy, a phwysau eraill, sy'n cystadlu â'i gilydd o bosibl, a allai fod yn wynebu sectorau amrywiol sydd o bosibl yn cael eu heffeithio gan eu cynigion.

6. Hoffai'r Cyngor amlygu'r ffaith fod CGA ei hun yn darparu model ar gyfer sefydlu corff sy'n cwmpasu ystod gyfan y sectorau a'r lleoliadau addysg, ac rydym yn gobeithio y bydd y corff AB/AU newydd yn hoffi CGA, yn hyrwyddo cydweithio a gweithio cydlynol ar draws sectorau i godi safonau addysgu a dysgu. Byddem yn hapus iawn i gynorthwyo swyddogion mewn unrhyw ffordd â'r diwygiadau y maent yn eu cyflwyno.
7. Mae tudalennau 17 ac 18 y ddogfen ymgynghori yn disgrifio'r trefniadau presennol ar gyfer goruchwyliaeth a chyfrifoldeb cyrff amrywiol yn y sectorau addysg a hyfforddiant ôl-orfodol. Mae CGA yn siomedig i nodi na chaiff ei grybwyll fel rheoleiddiwr mewn perthynas â'r sectorau AB a dysgu yn y gwaith sydd â chylch gwaith deddfwriaethol ar gyfer safonau. Credwn fod gan ein cylch gwaith a'n cyrhaeddiad ar draws sectorau y potensial i fod yn ddylanwad cyson a chydlynus ar sector cymhleth a byddem yn croesawu gweithio (o fewn ein cylch gwaith) gyda Llywodraeth Cymru ar eu agenda ar gyfer diwygio addysg a hyfforddiant ôl-orfodol.
8. Mae'r ddogfen ymgynghori yn crybwyll 'cydraddoldeb parch ar gyfer llwybrau galwedigaethol ac academaidd' (tudalen 10). Wrth gwrs, mae CGA yn croesawu dyhead o'r fath; fodd bynnag, mae'n ymddangos bod diwygiadau i'r system gymwysterau a mesurau atebolrwydd ac adrodd yn CA4 yn lliniaru yn erbyn hyn, mewn gwirionedd. Yn benodol, byddem yn tynnu sylw at y newidiadau i'r mesur L2plus nad yw bellach yn cynnwys cymwysterau galwedigaethol.
9. Mae tudalennau 27 a 28 yn cyfeirio at drefniant datrys cwynion ar gyfer dysgwyr na allant fynd â'u cwynion heb eu datrys at gorff annibynnol. Hoffem dynnu sylw at y ffaith y gallai unrhyw un, gan gynnwys dysgwr, godi pryderon am ymddygiad unigolyn cofrestredig CGA gyda ni fel rheoleiddiwr. Mae gan y Cyngor weithdrefn sefydledig ar gyfer ymchwilio i'r materion hyn.

Y gweithlu a rôl CGA

10. Mae'r ddogfen ymgynghori yn ymdrin yn fanwl â materion sy'n ymwneud â diwygiadau strwythurol a pholisi, ond rydym yn siomedig mai prin y sonnir am y gweithwyr proffesiynol y bydd gofyn iddynt gyflwyno'r dysgu o ansawdd uchel y dyheir amdano. Mae hyn yn bwysig iawn, er enghraifft mewn meysydd polisi fel addysg a hyfforddiant ôl-orfodol cyfrwng Cymraeg.
11. Yn wahanol i athrawon ysgol, nid oes dyfarniad proffesiynol ar gyfer myfyrwyr TAR (AB). Mae CGA yn dyfarnu Statws Athro Cymwysedig (SAC) i hyfforddeion

sy'n cwblhau rhaglen addysg a hyfforddiant cychwynnol i athrawon yng Nghymru yn llwyddiannus ar ran Llywodraeth Cymru.

12. Gan mai dim ond yn ddiweddar y mae CGA wedi cofrestru staff AB ac ymarferwyr dysgu yn y gwaith, mae'n dechrau datblygu darlun o'r gweithlu, eu hoedran, eu rhywedd, eu galluedd a'u cymwysterau yn y Gymraeg. Credwn y bydd data fel hyn ar y gweithlu yn ddefnyddiol i'r holl randdeiliaid sy'n gweithio ar ddiwygio addysg a hyfforddiant ôl-orfodol.
13. Mae sawl maes polisi y gellid eu datblygu er budd y gweithlu, dysgwyr a'r diwygiadau eu hunain, sef:
 - cyfres o safonau proffesiynol datblygiadol ar gyfer y sector a fyddai'n hwyluso llwybrau gyrfa clir o fewn ac ar draws sectorau addysg
 - datblygu cymwysterau mynediad addas, o ansawdd uchel, wedi'u hachredu gan CGA
 - fframwaith datblygiad proffesiynol parhaus wedi'i gefnogi, ac y sicrhawyd ei ansawdd
14. Rydym yn pryderu bod y cynnig ar dudalen 28 y ddogfen ymgynghori yn awgrymu bod Llywodraeth Cymru –'yn bwriadu rhoi dyletswydd i'r Comisiwn hyrwyddo gwelliant yn ansawdd yr addysgu a'r dysgu ar draws y sector cyfan y byddai'n gyfrifol amdano'. Am fod gan CGA gylch gwaith statudol eisoes ar gyfer safonau addysgu yn y sectorau AB a dysgu yn y gwaith, rydym yn pryderu bod y cynnig hwn o bosibl yn dyblygu swyddogaeth sy'n cael ei chyflawni eisoes, neu a allai o leiaf gyfrannu at ragor o gymhlethdod a dryswch yn y sectorau. Mae gan Estyn gyfrifoldeb eisoes am safonau ar lefel sefydliad AB, a chylch gwaith craidd CGA yw safonau ymarfer ac ymddygiad proffesiynol ac ymddygiad ar lefel unigol.
15. Yn olaf, rydym yn nodi'r cynnig i gyflwyno system gofrestru ar gyfer sefydliadau a darparwyr. Er nad oes gan y Cyngor unrhyw wrthwynebiad i hyn, mae'n amlygu'r gofyniad i ymarferwyr a gyflogir yn y sector AB a dysgu yn y gwaith gael eu cofrestru gyda CGA. Yn hyn o beth, mae hefyd yn berthnasol tynnu sylw at y ffaith nad yw'n ofynnol i ymarferwyr AU gofrestru gyda CGA ar hyn o bryd, yn wahanol i'r rheiny mewn ysgolion, lleoliadau AB, dysgu yn y gwaith a lleoliadau gwaith ieuenctid yng Nghymru. Efallai byddai Llywodraeth Cymru yn dymuno ystyried hyn.